

KONTROLNÉ OTÁZKY K BLOKU II.

Téma 4: Pojem menšiny

17. Uveďte rôzne chápania pojmu *menšina*. Ktorý z nich je v súčasnosti aktuálny a prečo?
18. Ako možno chápať pojmy *dominujúca skupina*, *etnická skupina*, *rasa*, *národnosť*, *hendikepovaná skupina*; *sociálna skupina*, *sociálna kategória*?
19. Ktoré sú najdôležitejšie kritériá príslušnosti k menšine podľa Tajfela a prečo?
20. Čo je to diskriminácia a ako sa líši od znevýhodnenia?
21. Prečo možno diskrimináciu považovať za hlavný znak klasických menšín?
22. Ako sa javí menšina z perspektívy dominujúcej skupiny, z perspektívy menšiny a tzv. objektívne?
23. Uveďte príklady menšín, ktoré možno považovať za sociálne, kultúrne a politické menšiny. Uveďte príklady menšín, ktoré možno zaradiť do niekoľkých z týchto typov súčasne.
24. Ktoré menšiny v ČR možno považovať za národnostné, ktoré za etnické a ktoré za náboženské? Zdôvodnite.
25. Čím sa vyznačujú jazykové menšiny? Existujú také v ČR?

Téma 5: Identita

26. Čo je to identita?
27. Aké sú determinanty a dôsledky akceptovania menšinovej identity a postavenia?
28. Aké sú determinanty a dôsledky odmietania menšinovej identity a postavenia?
29. Je súvislosť medzi individuálnou a skupinovou identitou? Aká?
30. Aké sú zdroje konštruovania skupinovej identity?
31. Akú úlohu zohráva jazyk menšiny pri utváraní a rozvíjaní individuálnej aj kolektívnej identity príslušníkov menšiny?
32. Aké sú všeobecne uznávané jazykové ľudské práva?
33. Definujte pojmy *materinský jazyk*, *monolingvalizmus*, *bilingvalizmus*, *lingvicizmus*.

Téma 6: Tolerancia

34. Má tolerancia a súvisiace pluralitné súžitie a otvorená spoločnosť nejaké hranice? Vysvetlite.
35. Ako vidia vznik a prekonávanie intolerancie teórie etiologické?
36. Ako vidia vznik a prekonávanie intolerancie teórie reaktívne?
37. Ako a prečo boli/sú zneužívané súpisy a evidencie obyvateľstva v totalitných režimoch? Uveďte konkrétne príklady.
38. Dochádza v súčasnosti v ČR k diskriminácii v oblasti sociálnej mobility? Zdôvodnite, uveďte príklad.
39. Čo všetko máme na mysli, keď povieme, *dominujúca kultúra sa menšinovej javí ako kultúra cudzia*? Uveďte príklad menšiny, pre ktorú je česká kultúra kultúrou cudzou. Zdôvodnite.
40. Objasnite sociálne, kultúrne a politické zdroje vzniku intolerancie.

Téma 7: Spolunažovanie

41. Čo je to *spolunažovanie*?
42. Charakterizujte spolunažovanie v rovine mimoinštitucionálnej, quaziinštitucionálnej a inštitucionálnej.
43. Čím sa odlišujú koncepty spolunažovania: občiansko-národný, etnicko-občiansky a multietnický?
44. Vyjasnite pojmy *inklúzia* a *exklúzia*. Prečo sa tieto pojmy stali poslednou dobou tak frekventované?
45. Aké sú podoby integrácie?
46. Vysvetlite pojmy *asimilácia*, *melting pot*, *segregácia*, *multikultúrna spoločnosť*.

Zadania esejí k bloku II.

- Identifikujte príčiny problémov, ktoré majú národnostné a etnické menšiny v ČR a podmienky riešenia týchto problémov.
- Vysvetlite príčiny rasistických, etnocentrických, xenofóbnych a antisemitských postojov časti majority v súčasnosti.